

Helsingin kaupunki

Kaupunkisuunnitteluvirasto

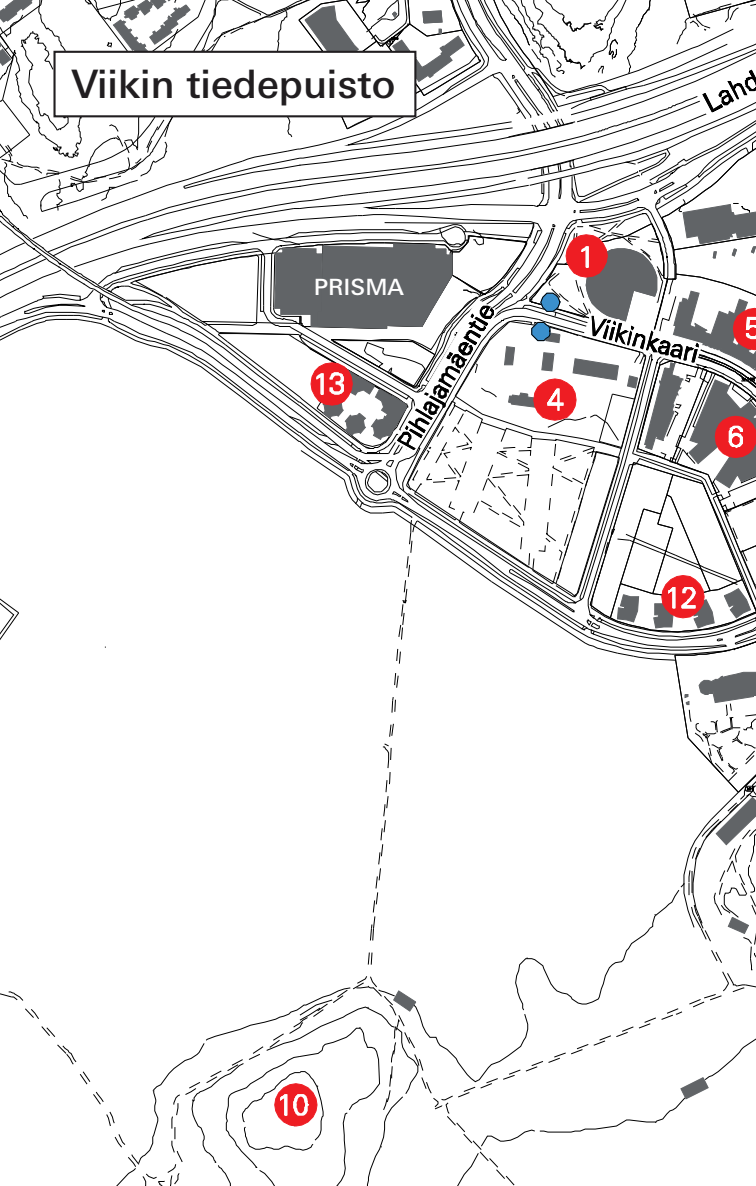
HELSINKI SUUNNITTELEE 2010:8

Viikki

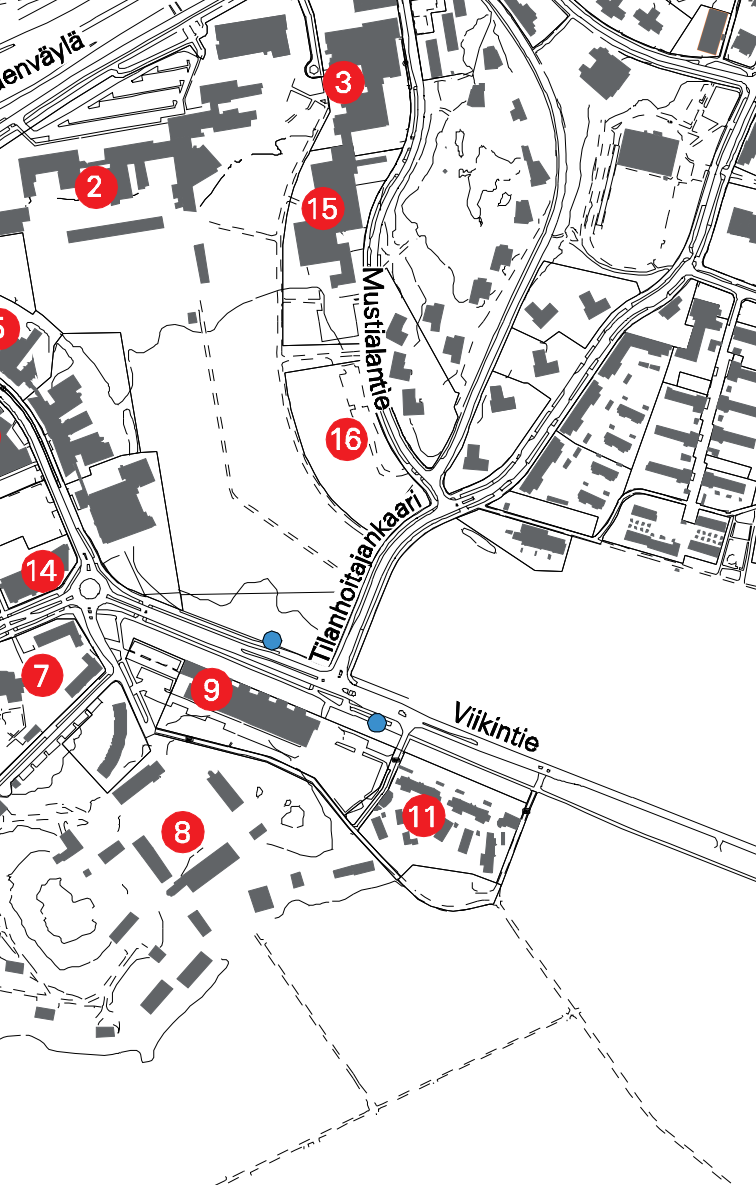
**Tiedepuiston ja
Latokartanon opas**

Viikin tiedepuisto

1. Viikin infokeskus "Korona"
2. Yliopiston vanha kampusalue
3. Eläinlääke- ja elintarviketieteiden talo
4. Latokartanon päärakennus ja Maaherranpuisto
5. Biokeskukset
6. Yrityshautomot
7. Gardenia
8. Viikin opetus- ja tutkimustila
9. Eläinsairaala

10. Viikin luonnonsuojelualue ja Arboretum
11. Puukerrostalokortteli
12. HOAS
13. Asunto Oy Viikinportti ja Asunto Oy Tsinnia
14. Viikin ympäristötalo
15. Evira
16. Synergiatalo

● Jokerilinnan pysäkit

Viikki

Viikin yliopistokaupunginosa muodostaa tiiviin nauhamaisen korttelivyöhykkeen Lahdenväylän varteen. Etelässä ja idässä Viikki rajautuu Vanhankaupunginlahden luonnonsuojelualueeseen ja laajaan avoimeen peltoalueeseen. Peltoja on Viikissä viljelty keskiajalta asti ja viljely jatkuu edelleen yliopiston opetus- ja tutkimustilalla. Avoin kulttuurimaisema jatkuu pohjoiseen mentäessä Viikin kautta Kivikkoon kulkevana itäisen Helsingin keskuspuistona. Puisto on yksi Helsingin viheralueverkostolle tärkeistä ”vihersormista”, joka jatkuu aina Sipoon metsiin saakka. Viikin alue koostuu Viikin tiedepuistosta, Latokartanosta ja Viikinmäestä sekä Viikinrannan alueesta, joka tulevaisuudessa kytkee Viikin Arabianrantaan ja Helsingin kantakaupunkiin. Tiedepuisto, jonka rakentaminen alkoi 1990-luvun puolivälissä, on yliopistorakennuksineen, bioteknologiayrityksineen ja kaupallisine palveluineen uuden kaupunginosan toiminnallinen keskus, johon asuinalueet liittyvät koillisessa ja lounaassa. Viikin suurin asuinalue on Latokartano. Ensimmäiset uudet asukkaat muuttivat Latokartanoon vuonna 1998. Latokartanoon muuttaa noin 700 uutta asukasta joka vuosi. Kun Viikki noin vuonna 2015 on valmiiksi rakennettu, tulee alueella asumaan noin 16 000 asukasta. Työpaikkoja Viikkiin tulee 6 000–7 000 ja opiskelupaikkoja on jo nykyisin noin 7 000.

Viikin tiedepuisto

Viikissä sijaitsee yksi Helsingin yliopiston neljästä kampusalueesta, josta on kehittynyt Suomen suurin biotieteiden keskittymä. 1960-luvulla rakennettujen maataloustieteen laitosraken-

nusten ympärille on 1990-luvun alusta lähtien rakennettu tiedepuistoa, joka käsittää yliopiston laitospuistoa, tutkimuslaitoksia ja laboratorioita sekä yritystiloja. Tiedepuiston länsireunaan rakentuu kaupallinen keskus, toimitiloja sekä asuntoja.

Helsingin Tiedepuisto Oy - Helsinki Business and Science Park Ltd edistää ja kehittää biotieteiden ja niitä lähellä olevien tieteiden alojen innovaatioihin perustuvaa yritystoimintaa. Tiedepuistoyhtiön omistavat Helsingin kaupunki, Helsingin yliopisto, Suomen valtio, Lahden tiede- ja yrityspuisto Oy ja teollisuuden järjestöt. Helsingin Tiedepuisto toimii tiiviissä yhteistyössä Helsingin yliopiston biotieteisiin keskittyvien laitosten ja laboratorioiden, alueen muiden korkeakoulujen sekä alan yritysten kanssa. Tiedepuiston painopistealue on bioteknologia eri muodoissaan. Esimerkkinä voidaan mainita geeniteknikka ja molekyylibiologia, elintarvike- ja ympäristöteknologian sovellukset samoin kuin farmasian, biolääketieteen ja diagnostiikan osa-alueet.

Viikissä sijaitsevat yliopiston biotieteellinen, eläinlääketieteellinen, maatalous- ja metsätieteellinen sekä farmasian tiedekunta. Lisäksi tiedepuiston alueella on useita ympäristö- ja elintarvikealan laitoksia kuten Elintarviketurvallisuusvirasto Evira, Biotekniikan instituutti, Neurotieteiden tutkimuskeskus ja MTT taloustutkimus. Suomen ympäristökeskus ja Helsingin ympäristökeskus ovat myös siirtämässä toimitilojaan Viikkiin.

Viikin kampus on tehokkaasta rakentamisesta huolimatta vihreä ja puistomainen alue, jonka keskelle jää yliopiston koeviljelyalue sekä puistoja. Kampuksen ympärillä avautuvat Viikin kulttuurihistoriallisesti arvokkaat peltomaiset alueet.

1 Viikin infokeskus "Korona"

Kampusalueen sydän on vuonna 1999 valmistunut infokeskus Korona, jossa sijaitsevat Viikin tiedekirjasto, alueen asukkaita palveleva Viikin kirjasto, kampuksen keskeiset luento- ja kongressitilat sekä hallinto- ja palveluyksiköitä. Rakennuksen on suunnitellut arkkitehtitoimisto ARK-house arkkitehdit Oy kutsukilpailun voittaneen ehdotuksensa pohjalta. Rakennus on myös palkittu energiaa säästävistä rakenneratkaisuista, joita ovat rakennuksen pyörä muoto, kaksoisjulkisivu ja kolme talvipuutarhaa, lämmön talteenotto ilmastoinnista ja korvausilman esilämmitys. Rakennuksen lämmitysenergian kulutus on noin puolet tavallisen laitosrakennuksen lämmitysenergiasta. Helsingin rakennuslautakunta myönsi infokeskus Koronalle Rakentamisen ruusu -palkinnon vuonna 1999.

2 Yliopiston vanha kampusalue

Yliopiston vanhat laitosrakennukset on rakennettu vuosina 1962–1971 arkkitehti Veli Paatelan suunnitelmiin pohjalta, jotka perustuivat 1950-luvun alussa järjestetyn suunnittelukilpailun voittaneeseen ehdotukseen. Viikin kampusalue muodostaa laajan ja yhtenäisen modernin arkkitehtuurin kokonaisuuden, johon laitosrakennusten lisäksi kuuluu myös opiskelijoiden asuinalue. Rakennukset ovat edustava esimerkki rakentamisajankohdansa arkkitehtuurista. Rakennuksia on viime vuosina peruskorjattu maatalous- ja metsätieteellisen tiedekunnan käyttöön.

3 Eläinlääke- ja elintarviketieteiden talo

Vanhan kampusalueen jatkeeksi tiedepuiston itäreunaan sijoittuu yliopiston uusiin laitosrakennus eläinlääke- ja elintarviketieteiden käyttöön. Rakennuksen on suunnitellut arkkitehti Raimo Teränne arkkitehtuurikilpailun voittaneen ehdotuksen pohjalta ja se valmistui vuonna 2006.

4 Latokartanon päärakennus ja Maaherranpuisto

Viikin latokartanon tilakeskus pihapiireineen muodostaa eheän historiallisen kokonaisuuden, joka kuuluu valtakunnallisesti merkittäviin kulttuuriympäristöihin ja on suojeltu valtioneuvoston päätöksellä. Tila on perustettu 1500-luvulla Vantaanjoen suussa sijainneen Kuninkaankartanon talouskeskukseksi. Sittemmin tila on ollut maaherran ja myöhemmin sotilaiden virkatalona. Vuonna 1931 tila luovutettiin Helsingin yliopiston hallintaan opetus- ja koetilaksi. Nykyinen päärakennus on vuodelta 1832, lisäksi pihapiirissä on säilynyt asuinrakennus ja aitta 1700-luvulta, hirsinen talli ja palossa tuhoutuneen navetan kivinen maitohuone 1800-luvulta sekä asuinrakennus 1900-luvun alusta. Tilakeskuksen miljöö rakennuksineen, kiviaitoineen ja kulttuurikasveineen liittyy Maaherranpuistoon, joka on rakennettu tilakeskuksen eteläpuolelle maisema-arkkitehti Soile Heikkisen puiston suunnittelukilpailun voittaneen ehdotuksen pohjalta. Päärakennus ja 1700-luvulta peräisin oleva asuinrakennus toimivat nykyisin lounas- ja tilausravintolana.

5 Biokeskukset

Viikinkaaren varrelle on rakennettu vuosina 1995–2002 kolme biokeskusrakennusta, jotka sisältävät yliopiston biotieteellisen ja farmasian tiedekunnan laitoksia, Biotekniikan instituutin ja tiedepuiston yrityksiä. Biokeskukset ovat suunnitelleet arkkitehtitoimistot Kaarina Löfström, Juhani Katainen ja Olli-Pekka Jokela.

6 Yrityshautomot

Alueelle suunnitelluista neljästä yrityshautomosta on toteutunut kaksi, Cultivator 1 (Virta-Palaste-Leinonen arkkitehdit) ja Cultivator 2 (arkkitehtitoimisto Nurmela-Raimoranta-Tasa), jotka on rakennettu vuosina 1999–2003. Yrityshautomot tarjoavat erityisvaatimukset täyttävän toimintaympäristön ja hyvän kasvu-alan ensisijaisesti sellaisille aloittaville teknologiayrityksille, joiden toimialana on biotekniikka, lääkekehitys, terveydenhuollon tekniikka, ympäristötekniikka ja elintarviketeknologia.

7 Gardenia

Gardenia–Helsinki on Helsingin kaupungin ja yliopiston yhteistyönä syntynyt moderni talvipuutarha, joka valmistui vuonna 2001. Suunnitelma perustuu yleisen suunnittelukilpailun voitaneeseen arkkitehtityöhuone Arto-Palo-Rossi-Tikka Oy:n laatimaan ehdotukseen. Gardenia käsittää päärakennuksen ja kaksi erillistä liike-rakennusta sekä niiden rajaaman torin ja ympäröivän piha-alueen. Päärakennuksessa toimivat talvipuutarha, viher- ja ympäristötietokeskus, lasten luontokoulu, luonnonsuojelualan opastuskeskus ja, kahvila. Liikerakennuksissa on tiloja viheralan liikeyrityksille. Talvipuutarha on yleisölle avoin trooppinen puutarha, jossa on noin 300 kasvilajia. Tiloja vuokrataan kokouksia ja juhlia varten.

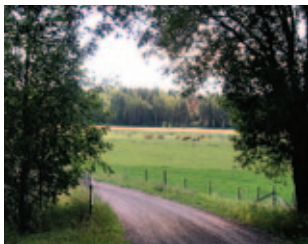

8 Viikin opetus- ja tutkimustila

Viikin Latokartanon tila luovutettiin Helsingin yliopistolle vuonna 1931. Tilan pellot ja tuotantorakennukset kunnostettiin opetus- ja tutkimuskäyttöön sopiviksi vankeinhoitoviraston toimesta. Tilan alue on eheänä säilynyt ympäristökokonaisuus, johon liittyy sekä maisemansuojelun että rakennussuojelun arvoja. Tilaa ympäröivät pellot ovat arvokkaita niin kulttuurihistorian kuin maiseman kannalta.

Alueella on eri-ikäistä rakennuskantaa 1930-luvulta aina nykypäivään asti. Rakennustyypit vaihtelevat kerrostalotyyppisistä laitosrakennuksista kivi- ja puurakenteisiin maatalon talousrakennuksiin. Alueen arvokkain rakennus on arkkitehti Jussi Paatelan suunnittelema maatalousmuseo vuodelta 1937, jossa on alkuperäisenä säilynyt arvokas sisätila. Tutkimustilan 60 lehmän navetta on peruskorjattu moderniksi tutkimusnavetaksi vuonna 2007. Tila hoitaa noin 160 hehtaarin peltoaluetta, josta osa on laitumena.

9 Eläinsairaala

Helsingin yliopiston eläinsairaala valmistui Viikintien varteen vuonna 2006. Sairaala käsittää pieneläinklinikan, hevossairalan ja eläinlääketieteellisen tiedekunnan opetustiloja. Suunnitelma perustuu arkkitehtitoimisto Hyvämäki-Karhunen-Parkkisen laatimaan arkkitehtuurikilpailun voittaneeseen ehdotukseen.

10 Viikin luonnonsuojelualue ja Arboretum

Viikki-Vanhankaupunginlahden luonnonsuojelualue on Helsingin tärkein luontokohde. Yhdessä Espoon Laajalahden kanssa se kuuluu Suomen 96 kansainvälisesti tärkeään lintualueen joukkoon. Vanhankaupunginlahti on osa EU:n Natura-verkostoa sekä listattu Ramsar-kosteikkojen suojelusopimuksen kohteeksi vuonna 1976. Alueella pesii tai levähtää vuosittain yli 30 EU:n lintudirektiivin määrittämää erityistä suojelua kaipaavaa lintulajia. Matalan merenlahden 316 hehtaarin luonnonsuojelualueesta pääosa on ruoikkoa ja avovettä, lisäksi alueeseen kuuluu rantametsiä.

Viikin arboretum, puulajipuisto, on perustettu vuonna 1969 pääasiassa dendrologian eli puulajitieteen tutkimusta ja opetusta varten. Arboretum on noin 20 hehtaarin suuruinen alue, jolla kasvaa kotimaisia sekä Suomessa menestyviä ulkomaisia puu- ja pensaslajeja. Ulkomaiset lajit ovat kotoisin pohjoiselta pallonpuoliskolta Suomea mahdollisimman paljon muistuttavilta alueilta. Alueella kasvaa nykyään yli 400 eri lajista puuta ja pensasta.

11 Puukerrostalokortteli

Puukerrostalojen pilottikortteli valmistui vuonna 1997 Viikintien varteen. Korttelissa on 65 yliopiston työsuhteasuntoa. Rakennukset olivat ensimmäisiä moderneja puurunkoisia kerrostaloja Suomessa ja hankkeeseen liittyi laaja tutkimusohjelma. Rakennusluvan edellytyksenä oli, että yli kaksikerroksiset rakennukset varustetaan sprinklerein ja verkkovirtaan kytkettävin palovaroittimin. Helsingin yliopisto, Helsingin kaupunki ja Teknologian kehittämiskeskus järjestivät hankkeesta design-construct-kilpailun, jonka voitti Rakennusliike S. Horttanainen suunnitteli janaan arkkitehtuuritoimisto Mauri Mäki-Marttunen. Hanke sai puupalkinnon vuonna 1998.

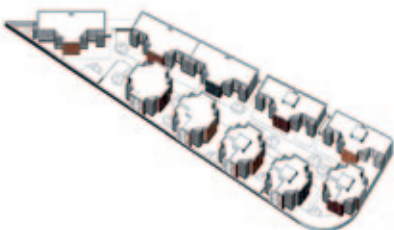

12 HOAS

Viikintien varteen valmistui vuonna 2010 värikkäisiin 4-kerroksisiin pistetaloihin 140 opiskelija-asuntoa. Rakennukset on suunnitellut Playa Arkkitehdit.

13 Asunto Oy Viikinportti ja Asunto Oy Tsinnia

Itsenäinen asuinkeuhkotalo hankkeessa tutkitaan huoneistokohtaisen lämmönmittauksen vaikutusta asumisen energian kulutukseen. Rakennukset on suunnitellut arkkitehtitoimisto Tuomo Siitonen.

© Arkkitehtitoimisto Tuomo Siitonen

Uutta toimitilarakentamista Tiedepuiston alueella

14 Viikin ympäristötalo

Helsingin kaupungin ympäristökeskuksen toimitalo sijoittuu Viikintien ja Viikinkaa-
ren risteykseen. Eteläseinäl-
tään aurinkopaneelein ver-
hotun rakennuksen suun-
nittelun tavoitteena on ollut
energiankäytön minimointi.
Rakennukseen 1. kerrokseen
sijoittuu myös Viikistä ja eko-
logisesta rakentamisesta kertova näyttelytila. Rakennuksen on
suunnitellut arkkitehtitoimisto Kimmo Kuismanen.

© Arkkitehtitoimisto Kimmo Kuismanen

15 Evira

Kampusalueen itäreunaan
on vuonna 2006 valmistunut
toimitilat Elintarviketurvalli-
suusvirasto Eviralle. Eviran
toiminnan päämääränä on
varmistaa elintarvikkeiden
turvallisuus, edistää eläin-
ten terveyttä ja hyvinvointia,
huolehtia kasvin- ja eläintuo-
tannon edellytyksistä sekä kasvinterveydestä. Eviran toimitalos-
sa on noin 500 ihmisen työpaikka. Rakennuksen on suunnitel-
lut Arkkitehtitoimisto Lahdelma & Mahlamäki.

16 Synergia-talo

Eviran tontin eteläpuolelle
Mustialankadun varteen on
suunnitteilla Suomen ympä-
ristökeskuksen energiateho-
kas toimitilarakennus; Syner-
gia-talo. Rakennuksen suun-
nittelusta käytiin kansainvä-
lisen kutsukilpailu vuoden
2010 aikana. Kilpailun voit-
ti arkkitehtitoimisto JKMM:n
ehdotus "Apila". Rakennukseen sijoittuu toimistotilojen lisäksi
myös laboratoriotiloja ja se tarjoaa työpaikan noin 600 henkilö-
lle. Rakennuksen on tarkoitus valmistua vuoden 2013 aikana.

© Arkkitehtitoimisto JKMM

Ekologinen koerakentamisalue – Eko-Viikki

Urbaanin ekologisen asuntorakentamisen koalue sijoittuu Latokartanon asuinalueen eteläosaan. Alue rakennettiin vuosina 1999–2004 ja alueella asuu noin 2 000 asukasta. Aluetta koskien järjestettiin kolme suunnittelukilpailua, joissa etsittiin kestävän kehityksen mukaisia asuntoratkaisuja. Ensimmäinen kilpailu koski ekologista asemakaavaa. Arkkitehti Petri Laaksosen voittaneessa ehdotuksessa rakentaminen ja luonto lomittuvat vihersormien välityksellä.

Alueelle laadittiin ekologisen rakentamisen kriteeristö, jonka avulla rakentamista ohjattiin ympäristöystävällisempään suuntaan. Kriteeristö mittaa rakennushankkeiden ekologisuutta saastumisen, luonnonvarojen käytön, rakennusten terveellisyyden, luonnon monimuotoisuuden ja ravinnon tuotannon suhteen. Kriteeristöä kehitettiin myöhemmin myös muille Viikin asuntoalueille sopivaksi.

Eko-Viikin alueen hankkeisiin liittyy erilaisia ekologista ja kestävän kehityksen mukaista rakentamista edistäviä ratkaisuja. Ympäristöministeriö on ollut vahvasti mukana Eko-Viikin suunnittelussa. Eko-Viikin kohteet saivat tukea Tekesiltä ”Kestävän kehityksen mukaisen koerakentamisen” ohjelmasta. Ohjelman tavoitteena oli kokeilla ja soveltaa asuntotuotantoon kestävän kehityksen ja ekologisen rakentamisen periaatteita noudattavia ratkaisuja. Näistä merkittävin oli aurinkoenergian hyödyntäminen. Muita hankkeita olivat mm. muuntojoustava puukerrostalo, painovoimainen ilmanvaihto, kosteus- ja ääneneristysominaisuuksiltaan parempi välipohjaratkaisu, elinkaarikustannuksiltaan nykyistä edullisemmat LVIS-laiteratkaisut, normaalista asuntotuotannosta poikkeavat tila- ja varusteratkaisut sekä vähäpäästöisten materiaalien käyttö.

Aurinkoenergian systemaattinen hyödyntäminen on ollut yksi keskeisistä Eko-Viikin energiansäästökeinoista ja tutkimuskohteista ja se leimallisimmin erottaa alueen 1990-luvun suomalaisen

asuntorakentamisen yleisestä kuvasta. Passiivisen aurinkoenergian hyödyntämisen keskeisiä keinoja ovat olleet rakennusten suuntaus sekä viherhuoneet ja lasitetut parvekkeet, joita on käytetty lähes jokaisessa asunnossa suojavyöhykkeenä. Yli puolessa alueen asunnoista hyödynnetään aurinkolämpöä tai -sähköä aktiivisesti.

Eko-Viikki on saanut runsaasti kansainvälistä mainetta. Se paljittiin vuonna 2007 Pariisin ja Malmön konferensseissa kestävän kehityksen huomioon ottamisesta kaupunkisuunnittelussa ja -rakentamisessa. Eko-Viikistä on laadittu useita seurantaraportteja.

Ekologista kaupunkisuunnittelua

17 Vihersormet ja hulevesien hallinta

Eko-Viikin asemakaavan olennainen idea on luonnon ja rakentamisen lomittuminen. Korttelirakenteeseen työntyvät vihersormet antavat mahdollisuuden viljelyyn sekä hulevesien ja kompostihumuksen hyötykäyttöön. Vihersormet muodostavat avoimet vihreät alueet, joita puut ja pensaat reunustavat. Vihersormet täyttyvät asukkaiden viljelypalstoista, joita kapea hiekkapolku ja pintavesipainanteet yhdistävät.

Latokartanon alueella asemakaavoissa on edellytetty, että mahdollisimman suuressa määrin sade-, sulamis- ja kattovesien virtausta hidastetaan rakenteellisin keinoin ja vedet imeytetään maaperään. Tonteilta kertyvät sadevedet kerätään pintavaluntana tonttien keskellä olevien painanteiden kautta kaupunkipuroksi ennallistettuun Viikinojaan. Hulevesiä käytetään myös tonteilla olevien viljelypalstojen kasteluun.

18 Tuulensuojaistutukset

Viikin alueella päätuulensuunta on lounaasta. Vanhankaupunginlahden ranta-alueiden avoimuuden vuoksi myös pellot ovat melko alttiita juuri lounais- ja etelätuulille. Tuulisuuden vähentämiseksi, asumisviihtyvyyden parantamiseksi ja rakennusten energiankulutuksen pienentämiseksi on asuinalueen eteläreunaan istutettu tuulensuojaukseksi tiheät ja monilajiset kasvustot. Monikerrokselliseen puu- ja pensasvyöhykkeeseen on istutettu lehtipuiden ja pensaiden lisäksi myös havupuita, jotta tuulensuoja toimii talvellakin.

19 Viikinoja ja Viikinojanpuisto

Peltoalueilla virtaava Viikinoja on siirretty uudelle paikalle asuin-kortteleiden ja suuren avoimen virkistysalueen, Viikinojanpuiston, väliin. Viikinoja on muotoiltu luonnollista puroa muistuttavaksi, jolloin se ajan myötä yhdessä kosteikkokasvillisuuden kanssa muodostaa uuden, avointa maisemaa rajaavan vihreän reunan, joka toimii myös tuuliesteenä. Lammikoinnilla ja kosteikkokasvillisuudella puhdistetaan valumavesiä ennen kuin ne virtaavat Vanhankaupunginlahteen. Ojaa ylittävistä kävelysiloista on tehty kokeellisia puurakenteita ja katseenvangitsijoita.

Aurinkoenergian hyödyntäminen

20 Aurinkosähkö

Eko- Viikissä on Suomen ensimmäinen aurinkosähköä tuottava asuinkerrostalo. Hankkeen päätavoitteena oli kehittää uudentyyppinen aurinkosähkön kokonaisratkaisu asuinkerrostaloihin sisältäen aurinkokennojen integroitiratkaisun sekä aurinkosähkön hallinnointi- ja tietojärjestelmän. Aurinkoenergiatalossa on 39 asuntoa. Se rakennettiin vuonna 2003 pilottiprojektina osana EU:n PV-Nord-hanketta.

Lähtökohdaksi otettiin uudentyylinen parvekekaidejärjestelmä, jossa aurinkosähkökennot on laminoitu kaidelasin sisään. Aurinkosähköpaneeleja on 240 m² ja niiden maksimiteho on yhteensä 24 kW. Asunto-osakeyhtiön kiinteistösähkön tarpeesta tyydytetään aurinkoenergialla 20–25 %. Helsingin Energia on kehittänyt mittaus- ja tietojärjestelmän ja aurinkosähkön tuotantoa voi seurata internetistä Gardenian ylläpitämillä nettisivuilla.

21 Aurinkolämpö

Eko-Viikin alueella on yhdeksän aurinkolämpöjärjestelmillä varustettua kiinteistöä. SUNH-kiinteistö (kohde 22) on erillishankkeena ja kahdeksan muuta kohdetta kuuluvat alueelliseen aurinkolämpöprojektiin.

EU:n Thermie-ohjelmaan kuuluvan projektin tarkoitus on alueellisten

aurinkolämpöjärjestelmien kehittäminen ja kokeilu. Erityisenä kehitys- ja demonstraatiokohteena on aurinkolämpökeräinten integrointi kattorakenteisiin ja katoksiin. Projektissa on kokeiltu erilaisia kattokaltevuuksia, integrointitapoja, keräinkokoja ja järjestelmäkoonpanoja. Aurinkokeräinten tyypit ja yksittäisten järjestelmien tekniset ratkaisut vaihtelevat rakennuksittain. Kaikissa kohteissa peruslämmön lähteenä on kaukolämpö. Vaikka kokeilu on alueellinen, ovat itse aurinkolämpöjärjestelmät kohdekohtaisia.

Aurinkokerääjien tuottama lämpö hyödynnetään kohteissa pääsääntöisesti käyttöveden lämmityksessä. Joissakin kohteissa aurinkolämpöä käytetään myös kosteiden tilojen lattialämmitykseen. Asuntoja alueelliseen aurinkolämpöprojektiin kuuuu 368. Keräinpinta-ala on 1 248 m² ja energiavaraajien yhteistilavuus 73 m³. Vuonna 2002 järjestelmien keskimääräinen vuosituotto oli noin 285 kWh/keräin-m².

22 **SUNH-aurinkolämpöhanke**

Helsingin asuntotuotantotoimiston rakennuttama asuinkiinteistö koostuu yhdestä kerrostalosta ja kahdesta rivitalosta. Hanke on osa EU:n rahoittamaa kansainvälistä Solar Urban New Housing (SUNH) -projektia. Arkkitehtitoimisto Arrakin suunnitteleman kohteen kerrosala on 4505 m², siinä on 44 asuntoa. Aurinkokeräimiä on yhteensä 157 m² ja energiavaraajien tilavuus yhteensä 18 m³. Aurinkolämpöä käytetään käyttöveden lämmitykseen ja kylpyhuoneiden lattialämmitykseen. SUNH-hankkeen seuranta on ollut koko alueen laajin ja monipuolisin, koska seurannan kohteena on energiamittauksen lisäksi ollut aurinkolämpöjärjestelmän toimivuus, lämmön-, sähkön- ja vedenkulutus sekä sisäilman laatu.

Eko-Viikin palvelut

23 Kevättori ja asukastalo Kiila

Asukastalo Kiila (v. 2002) on kaikkien Viikin asukkaiden yhteinen toimintatila, jonka kustannuksiin kaikki taloyhtiöt ovat jo rakennusvaiheessa sitoutuneet. Tarkoituksena on tarjota erilaisille ryhmille toimintamahdollisuudet harrastuksiensa toteuttamiseksi.

Asukastalo Kiilassa on mahdollisuudet puu-, tekstiili ja metallitöiden sekä monien muiden käden taitojen harrastamiseen. Asukastalon on suunnitellut arkkitehtitoimisto Kimmo Kuismanen. Kevättorin yhteyteen sijoittuu myös alueen päivittäistavarakauppa.

24 Päiväkoti Kamomilla

Päiväkoti Kamomilla oli pilot-tikohde Helsingin rakennusviraston "Ekologinen päiväkotituotanto" -projektissa. Tavoitteena olivat: energiankulutuksen alentaminen noin 30 % normaalitasosta, terveellinen sisäilma, ympäristönäkökohdat huomioonottava arkkitehtuuri, muuntojoustavuus, energiaa säästävä talotekniikka, ylläpitoäkökohdat huomioonottava suunnittelu, päästöjen minimointi elinkaaren ajalla sekä päiväkodin käyttäjien informoiminen ja yhteistyön kehittäminen.

Päiväkoti Kamomilla valmistui vuonna 2001 Eko-Viikin eteläreunaan. Päiväkoti Kamomillan kokemusten perusteella kaupunki on kehittänyt ekologista päiväkotituotantoa eteenpäin muissakin päiväkotihankkeissa.

25 Päiväkoti Auringonkukka

Auringonkukassa on käytetty hyväksi "Ekologinen päiväkotituotanto" -projektista saatuja kokemuksia. Suunnitelma perustuu yleisen suunnittelukilpailun voittaneeseen QUAD arkkitehdit Oy:n laatimaan ehdotukseen. Päiväkodissa on viisi hoitoryhmää, joilla jokaisella on oma toimintatila. Yhteisiä toimintatiloja ovat talvipuutarha, verstaas, erkkerikirjasto, sali ja kammarit. Toiminnassa painottuu ekologisuus, joka käytännössä tarkoittaa mm. kierrätystä ja ympäröivästä luonnosta huolehtimista. Päiväkoti valmistui vuonna 2002.

26 Viikin normaalikoulu

Viikin normaalikoulun uusi koulurakennus valmistui vuonna 2003. Viikin "Norssi" on kouluyhteisö, jossa opiskelevat peruskoulun alaluokkalaiset esikoululaisista alkaen, peruskoulun yläluokkalaiset, lukiolaiset ja opettajajarjoittelijat. Oppilaita koulussa on noin 940, opettajajarjoittelijoita noin 250 ja henkilökuntaa noin 110.

Koulun suunnitelma perustuu kutsukilpailun voittaneeseen arkkitehtitoimisto ARK-house arkkitehdit Oy:n ehdotukseen. Rakennus on kolmikerroksinen. Koulun ytimen muodostaa pitkänomaisen rakennuksen eri osia yhdistävä sisäkatu. Eri aineryhmät on koottu omiksi soluikseen sisäkadun varrella. Korkeat yhteistilat ravintola, kirjasto ja aulatilat luovat koulun ytimeen tilallista rikkautta. Sisäkadulta avautuu näkymiä näiden korkeiden tilojen läpi koulun piha-alueille.

Ryhmärakentamistontit

27 Versokuja 5–10

Versokujan päässä olevat kuusi tonttia on rakennettu 3–5 perheen asukasryhmien omina hankkeina. Tontit jaettiin tontinluovutuskilpailun perusteella vuonna 2001. Hakijaryhmien tuli esittää

luonnossuunnitelmat rakentamisesta ja ekologisen rakentamisen tavoitteensa.

Hankkeista ekologisesti pisimmälle on viety Versokuja 10, jossa on sovellettu luonnonmukaisia rakentamismenetelmiä matalaenergiataloon: mm. ulkoseinän lämpöeristeenä ovat savilaastilla rapatut olkipaalit ja välipohjan täytteenä on sahanpurua, painovoimaissa ilmanvaihtojärjestelmässä tuloilma esilämmitetään sydänmuurissa ja vauhditetaan tuuliroottorilla. Talossa on kompostikäymälät.

Muita ryhmärakentamiskohteissa käytettyjä ekoideoita ovat esimerkiksi puupellettilämmitys, maalämpöpumpput, varaavat takat ja puulämmitteiset saunat, maakellarit, pellava- ja puukuitueristeet, asumisen ja työtilojen yhdistäminen, tuulettuva rossipohja, superlasi-ikkunat ja paksut eristeet sekä hirsirunko, johon puutavara on tuotu omasta metsästä. Ryhmärakentamishankkeista on laadittu erillinen seurantaraportti.

Latokartanon asuinalue

Pääosa Viikin asuntorakentamisesta sijoittuu Latokartanon asuinalueelle. Ensimmäiset asuinrakennukset valmistuivat vuonna 1998 ja rakentaminen jatkuu noin vuoteen 2015. Alueelle rakennetaan kerrostaloja, pienkerrostaloja, rivitaloja ja paritaloja noin 10 000 asukkaalle.

Latokartanon alueen keskelle läntisten ja itäisten osa-alueiden väliin sijoittuu Latokartanon lähipalvelukeskus, johon kuuluu Viikin kirkko, vanhusten palvelutalo sekä liiketiloja päivittäistavarakauppaa, ravintolaa ja pieniä erikoisliikkeitä varten. Palvelukeskukseen on tarkoitus rakentaa myös Viikin nuorisotalo. Latokartanon asuinalue on osoittautunut hyvin lapsiystävälliseksi ympäristöksi, josta osoituksena on, että alueella toimii kaikkiaan 13 päiväkotia.

Latokartanon asuinalueiden suunnittelussa pyritään terveelliseen, pitkäikäiseen ja muunneltavaan asuinympäristöön. Rakentamisessa ja rakennusten käytössä tavoitteena on luonnonvarojen säästäminen sekä haitallisten päästöjen ja jätteiden ehkäisy. Hankkeiden rakentamisessa sovelletaan Eko-Viikissä saatujen kokemusten pohjalta kehitettyä ekologisen rakentamisen kriteeristöä, jossa rakennusten energiansäästöllä on merkittävä rooli. Asuinrakennusten suunnitteluun on osallistunut suuri joukko maan johtavia suunnittelutoimistoja.

Latokartanon palveluja

28 Viikin kirkko

Viikin kirkko sisältää Malmin seurakunnan kirkko- ja seurakuntatalit sekä toimisto- ja kerhotiloja. Suunnitelma perustuu Latokartanon lähipalvelukeskuksen arkkitehtikutsukilpailun voittaneeseen Arkkitehtitoimisto JKMM:n laatimaan ehdotukseen. Kirkko vihittiin käyttönsä vuonna 2005. Kirkkorakennus on rakennettu kestävästä, pitkäikäisistä sekä korjattavista materiaaleista. Pääasiallisena rakennusmateriaalina on puu. Salien julkisivut on verhottu käsittelemättömillä haapapapaanuilla, joiden on annettu patinoitua hopeanhohtoiksi. Chicago Athenaeum myönsi Viikin kirkolle vuoden 2006 arkkitehtuuripalkinnon.

29 Palvelutalo Hoiva

Viikin kirkon eteläpuolelle valmistuu vuonna 2011 vanhusten palvelutalo Hoiva. VVO:n rakennuttamaan palvelutaloon tulee kaikkiaan 120 asuntoa. Talo jakautuu kahdeksan piha-alueen rytmittämänä kampamaiseen muotoon. Valtaosa palvelutalon asunnoista on kaksioita. Kaikissa asunnoissa, 18 asunnon ryhmäkotia lukuun ottamatta, on keittomahdollisuus ja lasitettu parveke, josta on näkymä maisemaan. Palvelutalon palvelutarjonnasta vastaa Helsingin Diakonissalaitoksen Hoiva Oy. Rakennuksen on suunnitellut arkkitehtitoimisto JKMM.

30 Korttelitalo Leskenlehti

Korttelitalo Leskenlehden suunnitelma perustuu opetusviraston ja Woodfocuksen järjestämän kutsukilpailun voittaneeseen, arkkitehtitoimisto A-Konsulttien laatimaan ehdotukseen. Rakennukseen sijoittuu kaksi perusopetusryhmää, esi-kouluryhmä sekä päiväkotiryhmä. Tilaratkaisu perustuu aulojen muodostamaan sarjaan, joka sulkee sisäänsä pienimittakaavaisen pihan. Rakennus on pääosin puurakenteinen. Sisäntulo- ja ruokailutilat sekä liikuntasali ovat kouluajan ulkopuolella asukkaiden käytössä.

31 Päiväkoti Pehtoori

Päiväkoti Pehtoori on ensimmäinen Latokartanon alueelle valmistunut julkinen rakennus. Päiväkodin tilat avautuvat lasiseinäisinä päiväkodin pihalle. Kolmiomaisen rakennuksen keskellä on viherhuone, joka antaa luonnonvaloa rakennuksen sisä-

tiloihin. Päiväkodissa on kolme hoitoryhmää, joilla jokaisella on pieni, ulos luontoon avautuva lasitettu kasvitila. Päiväkoti valmistui vuonna 1999 ja sen on suunnitellut arkkitehti Olli-Pekka Jokela.

32 Päiväkoti Kissankello

Päiväkoti Kissankellossa on tilat kolmelle hoitoryhmälle. Päiväkodin suunnittelussa on otettu kestävä kehityksen periaatteet huomioon mm. rakennuksen sijoittelussa tontille, LVI-ratkaisuis-
sa sekä materiaalivalinnoissa. Päiväkoti valmistui vuonna 2004 ja sen on suunnitellut arkkitehtitoimisto Pekkala – Sep-
pänen – Mikkilä.

33 Latokartanon peruskoulu ja liikuntapuisto

Latokartanon koulu on yhtenäinen peruskoulu, jossa on 1.–9. luokat. Oppilaita koulussa on noin 460. Koulurakennuksen suunnittelussa pyrittiin energiatehokkuuteen ja mm. aurinkoenergian hyödyntämiseen, jota ilmentävät mm. kattoraken-

teeseen integroidut aurinkopaneelit. Luokahuoneissa ja aula-
ssa on painovoimainen ilmanvaihto. Koulun on suunnitellut
arkkitehtitoimisto Pekka Salminen ja se valmistui vuonna 2009.

Latokartanon liikuntahallissa (Arkkitehtitoimisto LPV Oy) on kaksi palloilusalia ja kuntosali pukeutumis- ja peseytymistiloi-
neen. Hallissa on myös viereisiä ulkokenttiä palvelevat pukeu-
tumis- ja henkilökuntatilat. Latokartanon liikuntapuistossa on
kenttiä mm. jalkapalloa, jääkiekkoa, koripalloa, lentopalloa ja
tennistä varten. Liikuntapuisto ja liikuntahalli ovat valmistuneet
vuonna 2009.

Latokartanon asukastalot

Viikin Latokartanon alueella kaikki alueen kiinteistöt osallistuvat yhteisten kerhotilojen, asukastalojen, rahoitukseen ja ylläpitoon. Asukastalojen rakennustoiminnasta ja ylläpidosta vastaa alueelle perustettu pysäköintiyhtiö, Latokartanon pysäköinti oy. Asukkailta peritään asumismuodosta riippumatta vuokrissa ja vastikkeissa yhteiskerhotilamaksua, joka on suoraa sidottu asuinneliöihin. Asukastalot ovat kaikkien asukkaiden yhteisessä käytössä siten, että kuka tahansa alueen asukkaista voi hyödyntää näitä tiloja omiin harrastuksiinsa käytöstä luotujen sääntöjen puitteissa. Latokartanon alueella on 5 asukastaloa, joihin kaikkiin on pyritty saamaan oma toimintaprofiili siten, että taloja voitaisiin hyödyntää mahdollisimman monipuolisesti alueen asukkaiden yhteisiin tarpeisiin. Asukastalo Kiila, kts kohde nro 22.

34 Asukastalo Kaari

Asukastalo Kaari on valmistunut jo vuonna 2000 ja se on suunniteltu erityisesti suurten ryhmien kokoustilaksi. Juhltilaisuuksien lisäksi talossa on bändikoulutus- ja harjoitustoiminta ja lisäksi se palvelee erilaisten lapsi- ja aikuisryhmien taideharrastustilana.

35 Asukastalo Kunto

Asukastalo Kunto on suunniteltu nimensä mukaisesti liikuntakäyttöön. Salissa voi harrastaa erilaisia pallopelejä ja muuta liikuntaa, ryhmävoimistelusta aina baletti- ja vakiotanssiharrastukseen. Talon rakentamisen (v. 2005) jälkeen taloon suunniteltu kahviotila on varustettu kuntosalilaittein.

36 Asukastalo Motti

Alueen neljäs yhteiskerhotila Motti on rakennettu vuonna 2008 pysäköintilaitoksen yhteyteen. Motti on varustettu työvälinein, joilla voi pestä ja korjata autoja, moottoripyöriä, mopoja, polkupyöriä tai vastaavia asukkaiden liikku-
misvälineitä. Hallissa on nos-

turi sekä autoja että kaksipyöräisiä kulkuneuvoja varten. Halliin mahtuu sisälle samanaikaisesti 4 autoa.

37 Asukastalo Lava

Asukastalo Lava on Latokartanon asukastaloista uusi. Talo valmistuu vuonna 2011 ja se tulee keskittymään esiintyvään taiteeseen, musiikki-, näyttämö- ja sirkus-
toimintaan. Rakennuksen on suunnitellut arkkitehtitoimis-
to Hedman & Matomäki.

38 Puutarhaviljelypalstat ja ponitalli

Viikinojan puiston itäreunan metsäsaarekkeen reunassa oleva puutarhaviljelykeskus on tarkoitettu Viikin asukkaiden viljelyhar-
rastuksen ja yhteistoiminnan keskuspaikaksi. Alueella on viljely-
palstoja noin 140 kpl. Viljelypalstojen itäpuolella sijaitsevan Va-
delmakallion ladon ympäristöön on kaavailtu ponitallin ja pie-
nehkön ratsastusmaneesin sijoittamista.

Asuinrakentamista Latokartanossa

39 Asuinkerrostalot Suomi

Latokartanon asuinalueen pohjoinen selkäranka muodostuu kahdesta pohjoisen suuntaan muurimaisesta 6–9-kerroksisesta kerrostalosta. Asuinrakennuksissa on yhteensä kerrosalaa noin 25 000 k-m² ja niissä asuu kaikkiaan noin 700 asukasta. Muurimainen pohjoisjulkisivu muodostaa tehokkaan melusuojan Lahdenväylän suuntaan parvekkeiden ja pihojen avautuessa etelään. Korkeusasemaltaan vaihtelevaan maaston sijoitetut rakennukset sitoo toisiinsa yhtenäinen räystäslinja, josta 2-kerroksiset kattoasunnot, linnunpöntöt, nousevat esiin. Rakennukset on suunnitellut arkkitehtitoimisto Ark-house pohjoismaisen suunnittelukilpailun vuonna 2002 voittaneen ehdotuksen ”Suomu” pohjalta.

40 Rivitalot Metsänhoitajankatu

Asuntotuotantotoimiston rakennuttama rivitalokortteli sijoittuu kallioiselle mäenkumpareelle Metsänhoitajankadun itäpuolelle. 19 asunnon yhtiö koostuu kolmesta korttelipihaa ympäröivästä 2-kerroksisesta rivitalosta. Julkisivut ovat tummaa tiiltä, joita täydentävät mustat teräsrakenteiset parvekkeet. Rakennukset on suunnitellut arkkitehtitoimisto JKMM.

41 Viikin uudet puukerrostalot

Latokartanon uusimmalle asuinalueelle Von Daehnin kadun varteen tonteille 36245 / 1 ja 2 on suunnitteilla vapaarahoitteisia vuokra-asuntoja 3-4-kerroksisiin puukerrostaloihin. Asuntoja tonteille on suunniteltu noin 110. Toteutuksessa käytetään Finnforestin Kerto-pienkerrostalojärjestelmää ja pääurakoitsijana toimii Peab Oy. Kohteen on suunnitellut arkkitehti Jari Viherkoski / arkkitehtitoimisto HMV Oy.

42 Jämerä-pientalot

Jämerä-kivitalojen pientalot sijoittuvat neljään kortteliin Latokartanoon Von Daehnin kadun varteen. Alueelle rakennetaan kytettyjä pientaloja sekä rivitaloja. Asuntoja tonteille on suunniteltu noin 38. Tiivistä ja matalaa asuinrakentamista edustavan kohteen rakennukset valmistetaan kevytbetonista. Rakennukset on suunnitellut arkkitehti Maija Tolmunen.

Julkiset liikenneyhteydet Viikkiin

Viikkiin pääsee Helsingin keskustasta vaihtoehtoisesti:

- suoraan bussilla, linja 68 Rautatientorilta
- metrolla Siilitielle, josta bussilinja 79 Viikkiin
- metrolla Itäkeskukseen, josta Jokerilinja 550 Viikkiin
- paikallisjunalla (K tai I-juna) Oulunkylään, josta Jokerilinja 550 Viikkiin
- tiedelinja 506 yhdistää Viikin muihin Helsingin ja Espoon korkeakoulukampuksiin

Taiteilija Villu Jaanisoon teos "Kaikki on mahdollista" tervehtii Viikkiin tulijoita Infokeskus Koronan luona

Yhteystiedot – Viikki

Helsingin kaupunki - Kaupunkisuunnitteluvirasto

arkkitehti Tuomas Eskola
Asemakaavaosasto
Kansakoulunkatu 3
PL 2100
00099 Helsingin kaupunki

Internet: www.hel.fi/ksv

Helsingin kaupunki - Talous- ja suunnittelukeskus

projektinjohtaja Heikki Rinne
Viikin aluerakentamisprojekti
Aleksanterinkatu 22–24
PL 20 Helsingin kaupunki

Viikki-Kivikko-projekti verkossa

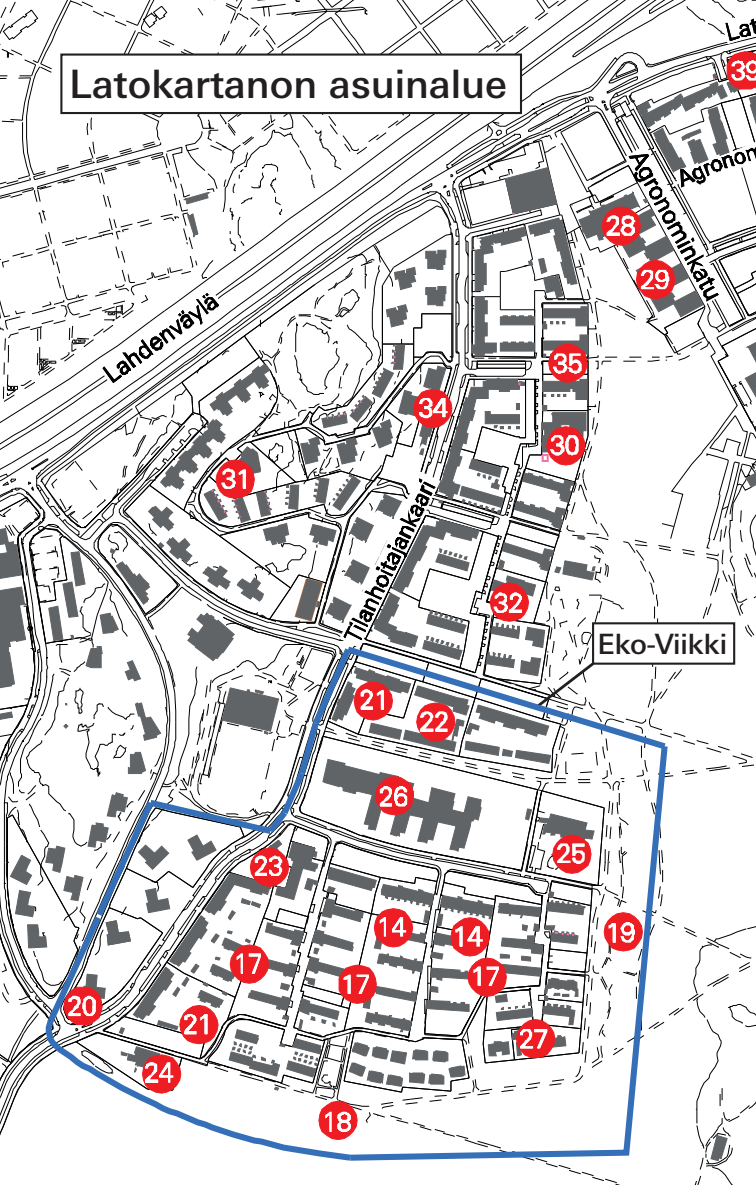
<http://www.uuttahelsinkia.fi>

Tutustu myös

Kaupunkisuunnittelun kohtauspaikka Laituri
Narinkka 2
<http://laituri.hel.fi>

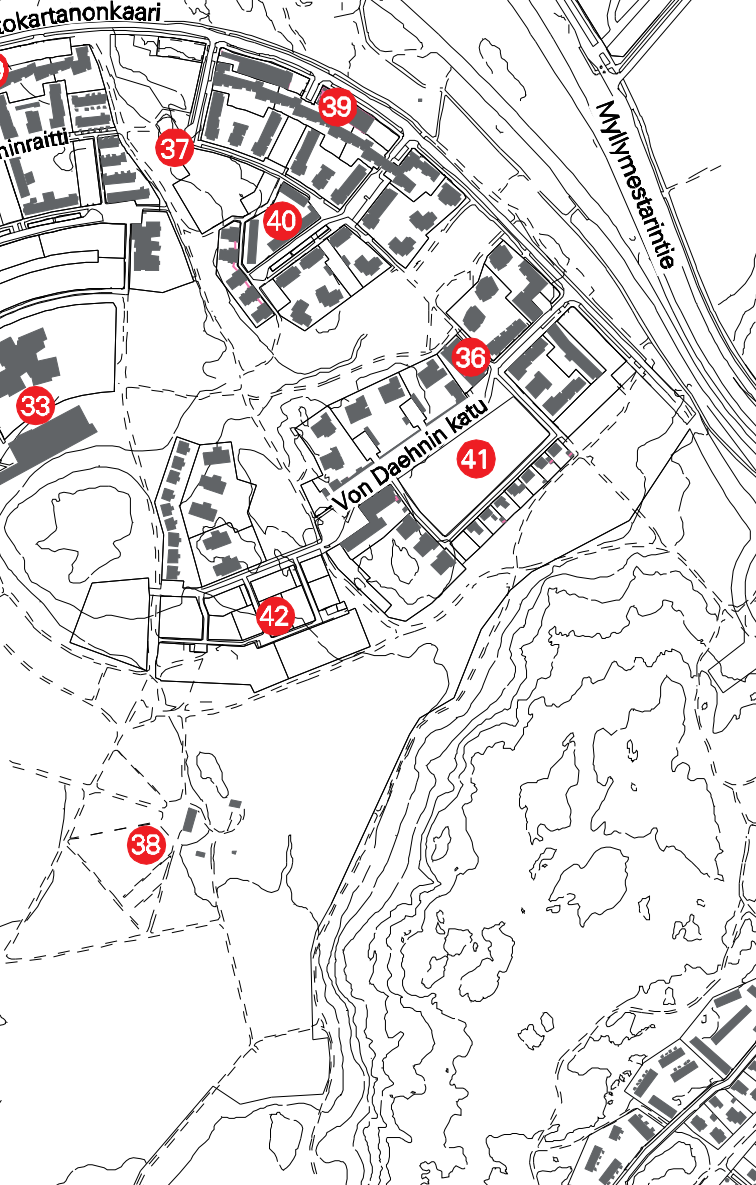

Latokartanon asuinalue

- 17. Vihersormet ja hulevesien hallinta
- 18. Tuulensuojaistutukset
- 19. Viikinoja ja Viikinojanpuisto
- 20. Aurinkosähkö
- 21. Aurinkolämpö
- 22. SUNH-aurinkolämpöhanke
- 23. Kevättori ja asukastalo Kiila
- 24. Päiväkotikamomilla
- 25. Päiväkotiauringonkukka

- 26. Viikin normaali
- 27. Versokuja 50-
- 28. Viikin kirkko
- 29. Palvelutalo Ho
- 30. Korttelitalo Les
- 31. Päiväkotipehti
- 32. Päiväkotikissa
- 33. Latokartanon p
- liikuntapuisto
- 34. Asukastalo Ka

ikoulu
10
iva
skenlehti
oori
ankello
peruskoulu ja
ari

- 35. Asukastalo Kunto
- 36. Asukastalo Motti
- 37. Asukastalo Lava
- 38. Puutarhaviljelypalstat ja ponitalli
- 39. Asuinkerrostalo Suomi
- 40. Rivitalot Metsänhoitajankatu
- 41. Viikin uudet puukerrostalot
- 42. Jämerä-pientalot

Kaupunkisuunnitteluvirasto
PL 2100 (Kansakoulukatu 3)
00099 HELSINGIN KAUPUNKI

Teksti: Markku Siiskonen, Tuomas Eskola,
Heikki Rinne

Viistoilmakuvat: Suomen Ilmakuva Oy,
Kaupunkimittausosasto, Helsinki

Valokuvat: Markku Siiskonen, Ritva Luoto,
Tuomas Eskola, Tuomas Uusheimo
Kartat ja havainnekuvat: Sinikka
Ekroos / kaupunkisuunnitteluvirasto,
Kaupunkimittausosasto, Helsinki

Graafinen suunnittelu ja taitto:
Juhapekka Väre

Helsingin kaupunki

Kaupunkisuunnitteluvirasto

HELSINKI SUUNNITTELEE 2010:8

Viikki

**Tiedepuiston ja
Latokartanon opas**

